

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет фізичної культури, спорту та здоров'я
Кафедра фітнесу та циклічних видів спорту

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
«ПРОФЕСІЙНИЙ СПОРТ У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ»

підготовки магістра

Луцьк – 2025

Силабус вибіркового освітнього компонента Професійний спорт у сучасному суспільстві
другого (магістрського) рівня.

Розробник: С.В. Романчук, доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор, професор
кафедри фітнесу та циклічних видів спорту.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

доц. Романюк В.П.

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри фітнесу та
циклічних видів спорту**

протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри:

Індика С.Я.

Романчук С.В., 2025 р.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, Освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	Другий (магістерський)	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання: 1
ІНДЗ: <u>немає</u>		Семестр: 1-ий
		Лекції: <u>10</u> год.
		Практичні: <u>14</u> год.
		Самостійна робота <u>88</u> год.
		Консультації <u>8</u> год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		українська

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, Освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Заочна форма здобуття освіти	Другий (магістерський)	Нормативний
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання: 1.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Семестр: 1-ий
		Лекції: <u>4</u> год.
		Практичні: <u>6</u> год.
		Самостійна робота <u>96</u> год.
		Консультації <u>14</u> год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		українська

II. Інформація про викладача

ППП: Романчук Сергій Вікторович

Науковий ступінь: доктор наук з фізичного виховання і спорту

Вчене звання: професор

Посада: професор кафедри фітнесу та циклічних видів спорту

Контактна інформація: м.т. (066)4830600; e-mail: romanchukserg13@gmail.com

Комунікація зі здобувачами освіти: електронною поштою,

на заняттях згідно розкладу, за графіком консультацій в каб. No 206 спорткомплексу ВНУ ім. Лесі Українки.

Розклад занять розміщено на сайті: <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Силабус вибіркового освітнього компонента «Професійний спорт у сучасному суспільстві» складено з урахуванням формування у здобувачів освіти другого (магістерського) рівня цілісного уявлення про професійний спорт як складне соціально-економічне, правове та культурне явище сучасного світу. Курс розкриває сутність професійного спорту, його комерційну складову, соціальне значення та взаємозв'язок з іншими формами спортивної діяльності.

У межах освітнього компонента аналізуються сучасні тенденції розвитку професійного спорту, процеси професіоналізації та глобалізації, правове регулювання професійної спортивної діяльності, особливості трудових відносин, контрактної системи, страхування, трансферів та вирішення спорів. Значну увагу приділено розвитку професійного спорту в Україні та провідних спортивних регіонах світу, зокрема Європі та США, а також соціально-економічним аспектам функціонування професійних спортивних ліг.

Курс формує у здобувачів здатність критично оцінювати організаційні, економічні та правові механізми професійного спорту, аналізувати системи відбору, підготовки та змагальної діяльності спортсменів, а також усвідомлювати роль професійного спорту в сучасному суспільстві.

2. Мета і завдання освітнього компонента

Мета освітнього компонента – формування у здобувачів освіти системних знань і професійних орієнтацій щодо функціонування професійного спорту в сучасному суспільстві, його правових, соціально-економічних та організаційних основ, а також підготовка до професійної діяльності в умовах клубної та лігової системи спорту.

Завдання освітнього компонента:

1. Розкрити сутність професійного спорту, його соціальне та економічне значення в сучасному суспільстві.

2. Ознайомити з сучасними тенденціями розвитку професійного спорту, процесами професіоналізації та глобалізації спортивної діяльності.

3. Сформувати уявлення про правові засади професійного спорту, особливості трудових і контрактних відносин, прав та обов'язків суб'єктів спортивної діяльності.

4. Проаналізувати розвиток професійного спорту в Україні та провідних країнах світу, зокрема в Європі та США.

5. Сформувати здатність оцінювати системи відбору, підготовки та змагальної діяльності спортсменів у професійному спорті.

6. Розвинути навички критичного аналізу соціально-економічної ефективності професійного спорту та його впливу на суспільство.

У результаті вивчення освітнього компонента у здобувачів освіти формуються такі **soft skills**:

- Критичне та аналітичне мислення – здатність аналізувати соціальні, економічні та правові процеси у професійному спорті, оцінювати їх наслідки та ефективність.

- Комунікативні навички – уміння аргументовано висловлювати власну позицію, брати участь у професійних дискусіях, працювати з нормативними та аналітичними матеріалами.

- Правова та етична обізнаність – здатність діяти відповідно до норм спортивного права, професійної етики та принципів доброчесності.

- Стратегічне мислення – уміння бачити розвиток професійного спорту в довгостроковій перспективі, оцінювати управлінські та економічні рішення.

- Адаптивність та гнучкість – готовність працювати в умовах динамічних змін спортивного ринку, глобалізації та конкуренції.

- Навички прийняття рішень – здатність обґрунтовано ухвалювати рішення у складних професійних ситуаціях.

- Самоорганізація та професійна рефлексія – уміння планувати власну діяльність, аналізувати результати навчання та професійного розвитку.

- Лідерство та командна взаємодія – здатність працювати в команді, проявляти відповідальність та ініціативність у професійному середовищі.

5. Структура освітнього компонента Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Професійний спорт як соціально-економічний і правовий феномен						
Тема 1. Професійний спорт у сучасному суспільстві: сутність, функції та соціальне значення	17	2	2	12	1	ДС, РМГ, Р /15
Тема 2. Правове регулювання та сучасні тенденції розвитку професійного спорту	17	2	2	12	1	ДС, РМГ, Р /15
Разом за модулем 1	34	4	4	24	2	30
Змістовий модуль 2. Організація спортивної діяльності та розвиток професійного спорту у світі						
Тема 4. Професійний спорт у міжнародному вимірі: Україна, Європа, США	34	2	4	26	2	ДС, РМГ, РЗ, Р /30
Тема 5. Відбір і підготовка спортсменів у професійному спорті	34	2	4	26	2	ДС, РМГ, РЗ, Р/30
Тема 3. Система змагань та економічна ефективність професійного спорту	18	2	2	12	2	ДС, РМГ, Р /10
Разом за модулем 2	86	6	10	64	6	70
Всього годин/Балів	120	10	14	88	8	100

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Лабор.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Професійний спорт як соціально-економічний і правовий феномен						
Тема 1. Професійний спорт у сучасному суспільстві: сутність, функції та соціальне значення	18	2	2	12	2	ДС, РМГ, РЗ, Р/25
Тема 2. Правове регулювання та сучасні тенденції розвитку професійного спорту	14	-	-	12	2	-
Разом за модулем 1	32	2	2	24	4	25
Змістовий модуль 2. Практика організації та розвитку інваспорту						
Тема 4. Професійний спорт у міжнародному вимірі: Україна, Європа, США	34	2	2	26	4	ДС, РМГ, РЗ, Р/50
Тема 5. Відбір і підготовка спортсменів у професійному спорті	32	-	2	26	4	ДС, РМГ, РЗ, Р/25

спорті						
Тема 3. Система змагань та економічна ефективність професійного спорту	22			20	2	-
Разом за модулем 2	88	2	4	76	10	75
Всього годин/Балів	120	4	6	96	14	100

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

IV. Політика оцінювання

Поточний контроль передбачає систематичне оцінювання рівня навчальних досягнень здобувача вищої освіти за всіма видами аудиторної діяльності протягом навчального семестру.

Оцінювання усних відповідей здійснюється з урахуванням таких показників:

- ступінь повноти та коректності розкриття змісту питання;
- послідовність і логічність викладу матеріалу, дотримання норм академічної культури мовлення;

- уміння аргументовано відстоювати власну позицію та переконливо її презентувати;

- використання навчальних і додаткових інформаційних джерел;

- здатність до аналізу, порівняння та формулювання обґрунтованих висновків.

Оцінювання виконання практичних завдань здійснюється за такими критеріями:

- повнота та відповідність змісту поставленому завданню;

- системність, логічність викладу та вміння узагальнювати результати;

- дотримання вимог до структури та оформлення письмових робіт.

Здобувач вищої освіти, який з об’єктивних причин (підтверджених відповідними документами) не був присутній на заняттях і, відповідно, не мав поточних оцінок, має право пройти поточний контроль у додатковий термін під час консультацій. У межах консультацій допускається відпрацювання пропущених практичних занять та усунення академічної заборгованості з інших видів навчальної діяльності.

У разі набуття результатів навчання у формальній, неформальній або інформальній освіті їх зарахування здійснюється відповідно до Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки від 29.08.2025 року.

В інформальній освіті:

- наявність особистих спортивних досягнень (переможці, призери Чемпіонатів Світу – 40 балів, Європи – 30 балів, України – 25 балів, діючий МСМК – 30 балів, діючий МС – 25 балів, діючий КМС – 20 балів, діючий I розряд – 10 балів.

Академічна доброчесність. Передбачається, що навчальні роботи здобувачів освіти є результатом їхньої самостійної інтелектуальної діяльності та власних наукових міркувань. Кожен здобувач освіти зобов’язаний неухильно дотримуватися норм і принципів академічної доброчесності. Подання письмових робіт, які містять повні або часткові запозичення з чужих джерел без належного зазначення авторства, розцінюється як плагіат. Уся використана інформація – текстові матеріали, фотографії, графічні зображення, ілюстрації тощо – має супроводжуватися коректним посиланням на першоджерело та автора.

Ненадання посилань на використані джерела, вигадкування або фальсифікація джерел, списування, а також будь-яке втручання у виконання робіт іншими здобувачами освіти належать до проявів академічної недоброчесності (перелік не є вичерпним). Виявлення таких порушень у роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування викладачем незалежно від обсягу плагіату чи характеру порушення.

Під час занять обов’язковим є дотримання правил роботи в групі, повага до думок одногрупників, готовність до конструктивної взаємодії, командної роботи та взаємної підтримки.

Заохочуються прояви креативності, творчого мислення та індивідуального підходу до виконання завдань.

Практичні роботи мають виконуватися у встановлені терміни. Недотримання дедлайнів або вимог до виконання завдань може призвести до зниження оцінки або її повного анулювання.

V. Підсумковий контроль

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання всіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру: аудиторної роботи під час практичних занять, самостійної роботи.

Залік виставляється за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено цим силабусом. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку у відомість записується сума поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів). У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

Питання, які виносяться на залік:

1. Поняття професійного спорту та його місце в системі сучасного спорту.
2. Основні ознаки професійного спорту та його відмінності від олімпійського й масового спорту.
3. Соціальне значення професійного спорту в сучасному суспільстві.
4. Комерційна складова професійного спорту та її вплив на спортивну діяльність.
5. Історичні передумови становлення професійного спорту.
6. Найбільш професіоналізовані види спорту у світі.
7. Взаємозв'язок професійного спорту з іншими формами спортивної діяльності.
8. Сучасні тенденції розвитку професійного спорту.
9. Процеси професіоналізації та комерціалізації спорту.
10. Проблема «омолодження» професійного спорту: причини та наслідки.
11. Криза олімпізму та її вплив на розвиток професійного спорту.
12. Виникнення нових видів професійного спорту та нових форм змагань.
13. Модельний закон про професійну спортивну діяльність: мета та значення.
14. Основні права й обов'язки спортивних федерацій у професійному спорті.
15. Права й обов'язки професійних спортивних клубів.
16. Правовий статус професійного спортсмена.
17. Правовий статус професійного тренера та іншого спортивного персоналу.
18. Особливості правового регулювання професійного спорту.
19. Державна підтримка професійного спорту.
20. Роль професійного спорту в формуванні іміджу держави.
21. Особливості трудового договору (контракту) у професійному спорті.
22. Порядок укладення першого трудового договору у професійному спорті.
23. Кваліфікаційні випробування при укладенні контракту спортсмена.
24. Вікові обмеження для укладення трудового договору у професійному спорті.
25. Гарантії прав професійних спортсменів і тренерів.
26. Усунення професійного спортсмена від змагань і тренувального процесу.
27. Зміна умов трудового договору у професійному спорті.
28. Особливості припинення трудового договору в професійному спорті.
29. Переходи професійних спортсменів між клубами (трансфери).
30. Регулювання робочого часу в професійному спорті.
31. Страхування в професійному спорті: види та значення.

32. Інтелектуальна власність у професійному спорті.
33. Відповідальність у сфері професійного спорту.
34. Залучення професійних спортсменів і тренерів до збірних команд держави.
35. Вирішення спорів у професійному спорті.
36. Передумови розвитку професійного спорту в Україні.
37. Проблеми адаптації українських спортсменів у зарубіжному професійному спорті.
38. Інтеграція України в систему міжнародного професійного спорту.
39. Особливості розвитку професійного спорту в Європі.
40. Правове регулювання професійного спорту в країнах Європи.
41. Соціально-економічні особливості професійного спорту в США.
42. Джерела доходів у професійному спорті США.
43. Порівняльний аналіз економічної діяльності провідних професійних ліг.
44. Система відбору спортсменів у професійному спорті («драфт»).
45. Особливості відбору спортсменів у командних і індивідуальних видах професійного спорту.
46. Порівняльна характеристика відбору спортсменів у професійному та олімпійському спорті.
47. Особливості підготовки спортсменів у професійному спорті.
48. Багаторічна підготовка спортсменів у професійному спорті.
49. Система змагань у професійному спорті.
50. Критерії економічної ефективності системи змагань у професійному спорті.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перекладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Гуськов С.І., Лінець М.М., Платонов В.Н., Юшко Б.Н. Професійний спорт. Київ: Олімпійська література. 2000.
2. Менеджмент у спортивній діяльності: навч. посіб. / Бондар А.С., Серeda Н.В., Стадник С.О. Харків: ХДАФК, 2024. 151 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi83/0063029.pdf>
3. Нерода Н.В. Характеристика європейської моделі професійного спорту та її відмінності від американської моделі. *Спортивна наука України*. 2016. 2(72). С. 68–72.
4. Хіменес Х., Бріскін Ю., Пітин М., Нерода Н., Задорожна О. Історичний контекст та сучасне осмінення факторів розвитку професійного спорту в Північній Америці та Європі. *Слобожанський науково-спортивний вісник*. 28(1). Р. 14–22. <https://doi.org/10.15391/snsv.2024-1.002>
5. Book Reviews. *Sport in History*. 2007. 27(4). Р. 622-650. <https://doi.org/10.1080/17460260701772870>
6. Dart J. New Media, Professional Sport, and Political Economy. *Journal of Sport and Social Issues*. 2014. 38(6). Р. 528–547. <https://doi.org/10.1177/019372351246735>.

7. Darvin L, Mumcu C, Pegoraro A. When virtual spaces meet the limitations of traditional sport: Gender stereotyping in NBA2K. *Computers in Human Behavior*. 2021. 122. 106844. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2021.106844>.
8. Dowling, M., Edwards, J., & Washington, M. (2014). Understanding the concept of professionalisation in sport management research. *Sport Management Review*, 17(4), 520–529. <https://doi.org/10.1016/j.smr.2014.02.003> Available at: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1441352314000163>
9. Eisenberg Ch. Playing the Market Game: Cash Prizes, Symbolic Awards and the Professional Ideal in British Amateur Sport. *Sport in History*. 2011. 31(2). P. 197–217. <https://doi.org/10.1080/17460263.2011.590025>
10. Keech M. Sport and Public Policy: Social, Political and Economic Perspectives. *Sport in History*. 2013. 33(4). P. 602–604. <https://doi.org/10.1080/17460263.2013.844454>
11. Masteralexis L. P., Barr C. A., Hums M. A. Principles and practice of sport management [Electronic resource]. Champaign: Human Kinetics, 2018. Available at: <https://eclass.uoa.gr/modules/document/file.php/PHED398/Sport%20Management%20Readings/Sport%20Management%20Principles%20and%20Applications%204th%20Edition%20%5BDr.Soc%5D.pdf>
- Financial management in the sport industry [Electronic resource]. London : Routledge, 2020. Available at: <https://studentebookhub.com/wp-content/uploads/2024/preview/9780367260927.pdf>
12. Naumenko Y. Sport as a social phenomenon management [Electronic resource]. Available at: https://www.researchgate.net/publication/328930908_Sport_as_a_social_phenomenon
13. Sport and society. *SAGE Knowledge* [Electronic resource]. <https://doi.org/10.4135/9781446278833.n2> Available at: <https://sk.sagepub.com/book/edvol/sport-and-society/chpt/sport-social-theory>
14. The economics of sport : study guide [Electronic resource]. Available at: <https://scispace.com/pdf/the-economics-of-sport-4j98gunhov.pdf>